

Lähiöprojektin toimintaraportti 2017

Kaupunkiympäristön esitteitä 2017:1

Helsinki

Helsingin kaupunginhallitus perusti Lähiöprojektin vuoden 1996 alussa lähiöiden yleisten kehityslinjojen määrittelemiseksi ja alueellisten kehittämistoimien organisoimiseksi. Lähiöprojektilla oli käytettävissään vuosittainen määräraha näiden toimien toteuttamiseksi. Nykyinen, kaupunginhallituksen hyväksymä projekti-suunnitelma, oli voimassa kaudelle 2016–2017.

Kauden tavoitteita olivat **aluekohtainen toiminta** ja **syrjäytymisen ennaltaehkäisy**. Näitä tukevia poikkileikkaavia tavoitteita olivat lähiöiden positiivisen maineen vahvistaminen viestinnällisin keinoin, asukasyhteistyö sekä elinkeinojen edellytysten vahvistaminen.

Kaupunginhallitus päätti 13.11.2017 kohdentaa Lähiöprojektin toimintarahat osallisuusmallin toimeenpanon rahoitukseen.

Lähiöprojekti päättyy nykyisessä muodossaan vuoden loppuun mennessä, 21 vuoden jälkeen.

Kiitokset kaikille Lähiöprojektissa mukana olleille vaikuttavasta ja tärkeästä työstä!

Rikhard Manninen

Lähiöprojektin puheenjohtaja

Henna Helander

Lähiöprojektin päällikkö

TOIMITUS

Henna Helander ja Pirjo Ruotsalainen

KANSI Mimmi Peinttaa -projektin teos
Myllypurossa, kuva Hanna Suominen

TAITTO Jalmari Sarla

PAINO Kopio Niini Oy

Meri-Rastila, kuva Jalmari Sarla

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus

Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluvirasto käynnistivät syksyllä 2014 Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen. Kaupunkiuudistuksen tavoitteena on parantaa alueen julkisia kaupunkitiloja sekä laatia alueen täydennysrakentamiseen tähtäävä asemakaava 4200 uudelle asukkaalle. Asemakaavaehdotus on tarkoitus viedä kaupunkiympäristölautakuntaan loppuvuodesta 2018.

Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen osana on laadittu kaupunkitilojen ideasuunnitelma, nuorten ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden, myös yrittäjien, osallistamista kartoittavat selvitykset. Keskeisten puistojen ja katualueiden yleissuunnittelun yhteydessä toteutettiin syksyllä 2017 nuorille suunnattu Haruspuiston mobiilikysely, jossa paikkojen ominaisuuksia sai kommentoida puistossa liikkuen. Vastaajia oli noin 90.

Kaksivuotisessa Meri-Rastilamme -placemaking-hankkeessa toteutettiin reitti Rastilan metroasemalta Ison Kallahden puistoon ja meren rantaan sekä rakennettiin kaupunkipuutarha torille. Torin viihtyisyyttä ja aktiivista käyttöä tukevaan kaupunkipuutarhan toimintaan osallistui viljelystä kiinnostuneita asukkaita. Meri-Rastilamme -hankkeen tavoite oli kuvastaa uudistusten tulevia fyysisiä

muutoksia. Esiin nousseita ideoita hyödynnetään jatkossa.

Meri-Rastilan Kulttuuri X -taidefestivaali koki alueen asukkaita työpajoihin tekemään ääniteoksia, valokuvainstallaatioita ja tanssiesityksiä. Teoksista välittyi vahvasti paikallisidentiteettiä ja monissa myös pohdittiin kaupunkiuudistuksen merkitystä. Erityisesti valaistustyöpajat toivat hyvää taustaa puistojen kehittämissuunnitelmiin. Pysyvä, asukkaiden teoksia esittelevä valokuvaseinä pystytettiin Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön kiinteistön seinälle, Meri-Rastilan torin laidalle. Meri-Rastilassa kaupungin ohella toimivat aktiivisesti KOM-teatteri, Suomen valokuvataiteen museo, Klockriketeatern (kaikilla Helsingin mallin rahoitus) ja RaivioBumann.

Jakomäen Broda2-taideseinä, kuva Pirjo Ruotsalainen

Katutaide ja taideseinät alikulkujen ja asemien viihtyisyyden lisääjinä

Upeart17 ja Kontulankaaren kolmen talon muraalit, Myllypurossa Kehä I:n alikulkujen katutaidemaalaukset, Malminkartanon asematunnelin seinien maalaus sekä Jakomäen ja Alppikylän välisen alikulun taideseinä loivat viihtyisää kaupunkia katutaiteen keinoin lähiöihin. Muraaleja lukuunottamatta alueen asukkaat osallistuivat hankkeisiin joko ideoijina tai tekijöinä.

”Mimmit peinttaa” -katutaidetapahtuma järjestettiin Myllypurossa. Tapahtuman artistihaun kautta valikoitui mukaan sekä kokeneempia naistaiteilijoita että uusia kykyjä. Kutsuvierasartistien lisäksi tapahtuman toteutuksessa oli vahvasti mukana myös katutaidetyöpajalaiset. Työpajoihin osallistui myllypurolaisia tyttöjä ja naisia, jotka suunnittelivat maalaukset lukuisiin sähkökaappeihin Myllypurossa. Työpajalaiset maalasivat myös Kurkimäentien alikulun pylväät ja kutsuvierasartistit Myllyruuhenpolun alikulun. Kehä I:n alikulkujen maalaamiseen tarvittiin ja saatiin Ely-keskuksen luvat. Asukastalo Mylläri tarjosi tilat hankkeen käyttöön työpajojen ja tapahtuman aikana.

www.katutaide.com

Upeart ry järjesti valtakunnallisen UPEA-taidefestivaalin ensimmäisen kerran vuonna 2016. **UPEA17** rantautui kolmeentoista kaupunkiin tuottaen 21 muraalia ja tapahtuma saavutti laajan medianäkyvyyden. Helsingissä muraalit maalattiin Helsingin kaupungin asuntojen, HEKA:n kolmeen kerrostaloon Kontulassa. Teosten maalajaat olivat kansainvälisesti tunnettuja ja arvostettuja taiteilijoita: Fintan Magee teoksellaan 'Balancing act', Apolo Torres 'Temperature' & Pat Perry. Teossarjan yleismaailmallisia teemoja ovat yhteisöllisyys, yksilöllisyys, perhe ja kasvaminen. Kontulankaarella juhlittiin paikallisin voimin teosten valmistumista syyskuun lopussa. Muraalien tavoitteena oli että niiden avulla tutut paikat saisivat uuden merkityksen. Teoksia onkin valokuvattu runsaasti ja niistä on tullut yhteisöjen ylpeydenaiheita.

Apolo Torresin teos 'Temperature' Kontulassa, kuva Tomi Salakari

Malminkartanon asematunneliin maalattiin yksi Helsingin ja koko Suomen suurimmista katutaide teoksista. Yli 230-metriseen asematunneliin valmistui 50 eri taiteilijan teosta molemmiin puoliin. Yhteisötaiteena toteutetut teokset ovat katutaiteen erilaisia suuntauksia mukailevia. Myös tekijöiden ja teosten taustat ovat moninaisia. Teosten tekijät valitsi raati, joka koostui eri alojen ammattilaisista ja alueen toimijoista. Aseman uusista maalauksista oli tehty aloite nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin kautta. HKL ja liikennevirasto edellyttivät korkealaatuisia toteuttamista.

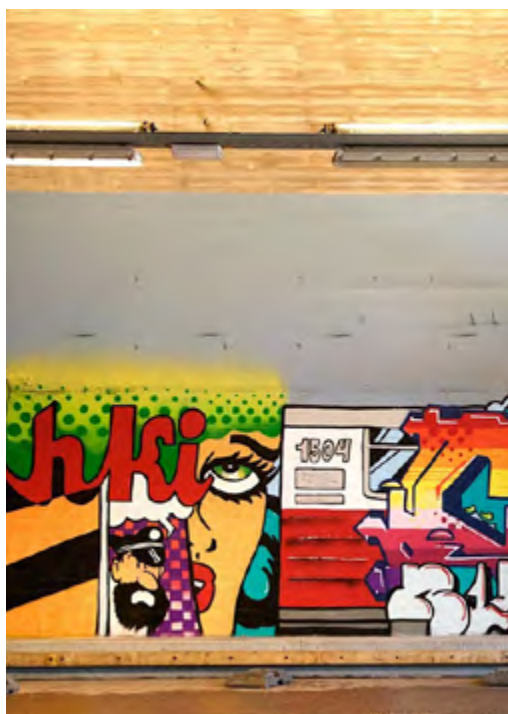
<http://katutaidehelsinki.fi/>

Jakomäen ja Alppikylän väliseen alikulkuun valmistui **Broda2**-taideseinä. Se on taiteilija Pekka Paikkarin ja Jakomäen ala- ja yläkoulun oppilaiden yhdessä suunnittelema kokonaistaideteos. Lapset ja nuoret tekivät paperileikkauksia, joiden aiheina olivat kasvit, luonto ja ötökät. Käytössä oli kolme väriä, joilla saatiin aikaiseksi yhtenäinen kuvasto ja

värimaailma. Kuvien valmistumisen jälkeen seurasi monivaiheinen prosessi, jossa ideat siirrettiin alikulkua varten suunniteltuihin, yli kolmeensataan teräslaattaan. Värikkyys, turvallisuus ja iloisuus olivat työn kantavia ajatuksia.

Tunnelin yksi keskeinen visuaalinen elementti on ohjelmoitava värivalaistus. Laatat ja valot antavat alikulussa liikkuville ihmisille elämyksellisen hetken arkeen. Jakomäen ja Alppikylän yhdistävät kaksi tunnelia ovat satojen alueen aikuisten ja lasten kulkureittinä päivittäin.

Designpääkaupunki -hankkeen (World Design Capital 2012) aikana toteutettiin alikulutunneliin asukkaiden ja taiteilijoiden yhteisteokset, Karin Widnäsin Kauneuden sanoja ja Pekka Paikkarin Tulevaisuuteni kaupunki ja Helsinki Shangri-La. Tuolloin tiedettiin, että alikulkuun liittyvien siltojen remontin takia laatat joudutaan siirtämään. Keraamiset laatat saivat uudet sijoituspaikat ala- ja yläkouluista sekä Jakomäen uimahallin seinältä.

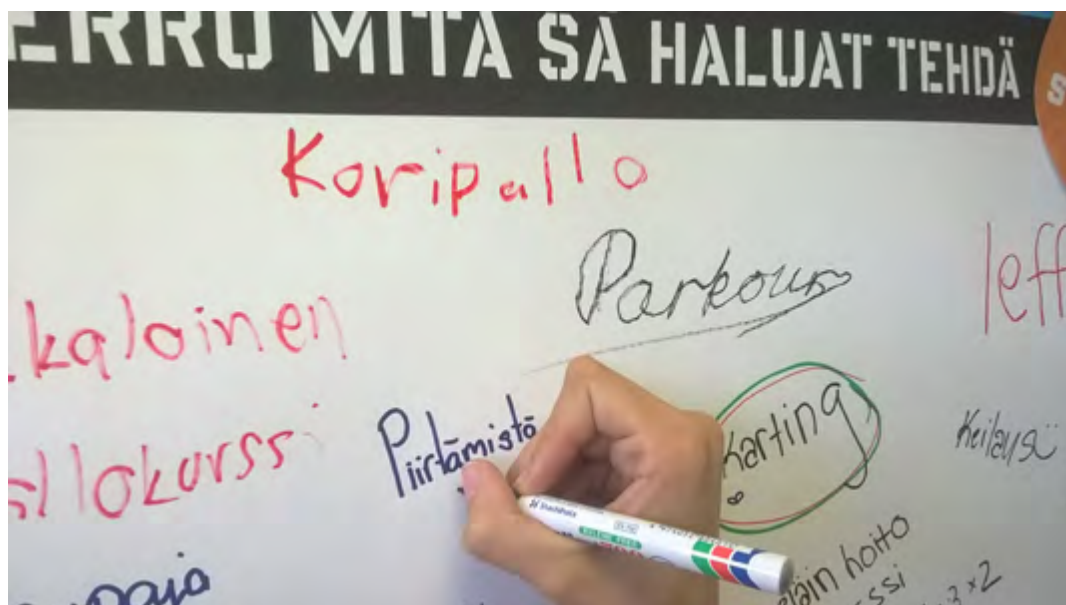
Malminkartanon juna-aseman tunnelin maalauksia, kuva Antti Salminen

Kannelmäen, Pohjois-Haagan ja Siltamäen korjaustapaohjeet

Korjaustapaohjeet ja alueiden imago

Lähiöprojektissa korjaustapaohjeita on tehty kahdeksalle, erikikäiselle lähiölle. Korjaustapaohjeisiin on aina liittynyt alueen asukkaiden ja isännöitsijöiden kanssa yhdessä järjestettävä korjaustapailta. Korjaustapaohjeissa on nostettu esille asuinalueen ominaispiirteitä kuten sisäänkäyntien käsittelyä ja materiaaleja, rakennusten muotoja ja detaljeja sekä tyypillisiä pihajärjestelyitä. Tarkoituksena on ollut alueen identiteetin vahvistaminen, ja samalla motivoida alueen asukkaita rakennusten korjaamiseen sekä ylläpitoon. Korjaustapaohjeet ovat valmistuneet Kannelmäkeen, Pohjois-Haagaan, Malminkartanoon, Konalaan, Pajamäkeen, Keski-Vuosaareen, Siltamäkeen ja Pihlajamäkeen.

Nuorten ideaseinä, kuva Ilona Anttila

Operaatio Pulssi Malmin alueella

Operaatio Pulssin tavoitteena on innostaa 12–18 –vuotiaita nuoria kulttuuri- ja liikuntaharrastusten sekä yhteisen tekemisen pariin. Nuorten harrastus- ja tekemisideoita kysytään kouluilla ja Ruuti-budjettifesteissä. Operaatio Pulssin toimintamallissa alueen toimijat tarjoavat joko yksin tai yhdessä nuorille tekemistä, joka on kaikille avointa ja maksutonta. Osan tapahtumista tai harrastuskursseista nuoret suunnittelevat ja toteuttavat itse. Kaikki tapahtumat kootaan yhteiseen Pulssi – esitteeseen kaksi kertaa vuodessa.

Nuoret toivovat usein tapahtumia ja liikuntaharrastuksia, kuten tanssia ja jalkapalloa sekä kuntosalia ja retkiä. Operaatio Pulssin toimintaan vuonna 2017 osallistui runsas kolmetuhatta nuorta. Tapahtumista Malmin Tubemiitti oli erittäin suosittu. Malmipäivään nuoret suunnittelivat ja toteuttivat itse ohjelmaa.

Kehitystyötä tehtiin Pulssin vaikuttamisprosessin ja RuutiBudjetin yhteisten käytänteiden löytämisessä. Mobiilisovellusta kehitettiin kouluilla tehtävissä ideaseinätempauksissa.

Operaatio Pulssin toiminta syntyi kulttuuri- ja nuorisotoimen yhteistyönä. Toiminta on jo vakiintunut normaalksi toiminnaksi Kannelmäen, Malminkartanon sekä Pohjois-Haagan alueella, jossa se toimii aktiivisesti yhdessä nuorten liikuntatoiminnan FunActionin kanssa. Malmin, Pukinmäen, Tapanilan sekä Jakomäen alueella toiminta vakiinnutetaan vuoden 2018 alusta alkaen.

<http://pulssi.munstadi.fi/>

Kuva Arkkitehtitoimisto Kaleidoscope

Neljä tulevaisuusvisiota lähiöstä vuonna 2100

Lähiöprojekti osallistui Kaupunkisuunnittelumessuille lähiöiden tulevaisuutta luotaavalla videolla, jolla Uusi Kaupunki -arkkitehtuuri-kollektiivin arkkitehdit esittävät neljä visiota hyvästä kaupunkielämästä vuonna 2100. Videolla kuullaan myös lähiöiden asukkaiden ajatuksia lähiöiden tulevaisuudesta ja nykyhetkestä.

Lähiö 2100 -visiot laadittiin alun perin Lähiöprojektin 20-vuotisjuhlan kunniaksi Laiturilla esillä olleeseen näyttelyyn "Hoodit esillä Laiturilla". Visioita varten jokainen suunnittelijaryhmä haastatteli myös tulevaisuudentutkijoita muun muassa Turun Yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta.

Lähiö vuonna 2100 -video (5 min) sekä videon teaser (1 min) ja Tulevaisuusvisiot ja niiden esittelytekstit löytyvät aineistopankista (<http://aineistopankki.hel.fi>)

Kuva JADA Architects

Kuva Arkkitehtitoimisto MUUN

Visioiden mukaan huomattavimpia muutoksia asutussa ympäristössämme 80 vuoden kuluttua ovat:

Tulevaisuudessa tekninen kehitys tekee lähiöistä joustavampia ja sosiaalisempia. Rakennus antaa uudenlaista suojaa: se voi esimerkiksi kertoa, missä päin yksinäiselle ihmiselle olisi tiedossa seuraa. Kun merenpinta nousee, niin kulkuväylät siirtyvät yläilmoihin ja luonto valtaa katutasen takaisin.

Asumispaikan tärkeyttä määrittelevä ”sijainti, sijainti, sijainti” -mantra muuttuu ”elämäntyyli, harrastukset ja ystävät” -ajatteluksi. Lähiöissä asuu samanlaisen elämänvaiheen ja -tyylin omaavia ihmisiä, mikä on poistanut niiden eriarvoistumisen. Tulevaisuudessa eri ”lähiöissä” käydään asumassa eri elämänvaiheissa.

Kuva Virkkala de Vocht Architects

Kaupunkien ikiaikaiset kohtaamispaikat, aukiot, pysyvät tärkeinä ja aktivoivina kaupunkitiloina kun nanopartikkeliteknikkaan perustuva sääsuoja luo aukioille suotuisat olosuhteet ympärivuotisesti ja välittömässä läheisyydessä sijaitsevien rakennusten katutasojen tilat toimivat aktivoivina yhteis- ja liiketiloina.

Digitalisaation ja verkkoon siirtymisen myötä, työpaikan sijainnilla ei ole enää merkitystä ja instituutiot sekä kaupat löytyvät pääosin verkosta. Kun kaikki löytyy läheltä ja yhteydet vievät kaikkiin suuntiin, ovat lähiöt uusi keskusta.

Apulaispormestari Anni Sinnemäki ja kaupunkilaisia Herttoniemen tapahtumatorilla, kuva Roni Rekomaa

Lähiöfest2017 ja Helsingin kaupungin tapahtumatorit

Syyskuun viimeisellä viikolla 25.9.–1.10. järjestetty Lähiöfest2017 oli Suomen suurin lähiöihin keskittynyt kaupunkitapahtuma. Festivaali ulottui Helsingissä yhteensä kymmeneen lähiöön ja kaupungin osaan: Vuosaareen, Malmille, Kontulaan, Pohjois-Haagaan, Kannelmäkeen, Herttoniemenrantaan, Jakomäkeen, Lauttasaareen, Siltamäkeen ja Kalasatamaan. Festivaaliviikolla oli yli 30 tapahtumaa, joihin osallistui noin 10 000 kävijää. Suurin arkiviikon tapahtumista oli kansainvälinen ”People-Driven City” -seminaari, jossa Helsingin kaupungin edustajana puhui apulaispormestari Anni Sinnemäki.

Lähiöfest2017-kokonaisuuden tuotannosta vastasi Egnahem media Oy. Helsingin kaupunki oli hankkeen päätukija. Yhteistyökumppanit Vahanen, K-Market, Kiinteistömaailma,

Danske Bank ja NCC sekä lukuisat sisältökumppanit tuottivat tapahtumia ja osallistivat festivaaliviikon ohjelmaan eri tavoin.

Pormestari Jan Vapaavuori Malmin Lähiöfest2017-tapahtumatorilla 30.9.2017, kuva viestintä/Kaupunkiympäristön toimiala

Helsingin kaupunki avasi omalta osaltaan viikonloppuna neljä ns. tapahtumatoria, jotka toimivat kaikille avoimina kohtaamispaikkoina. Torit olivat yhdistelmä sisä- ja ulkotiloja ja ne järjestettiin Vuosaaressa, Malmilla, Pohjois-Haagassa ja Herttoniemenrannassa. Tapahtumatorien tuotannosta vastasi Lähiöprojekti.

Tapahtumatorien ohjelma koostui sekä kaupungin eri toimialojen, erityisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan, että erilaisten yritysten ja paikallisten toimijoiden tuottamista sisällöistä. Ohjelma oli ilmaista ja sisälsi niin musiikki-, tanssi ja muita esityksiä, työpajoja, erilaista myyntitoimintaa kirpputoreista "Farmers' Marketiin" kuin yhdessä syömistäkin. K-Marketin toritoiminnan ja sen Vuosaaren lukioon avaaman pop-up -ravintola Safkan tuotot lahjoitettiin kaupungin Ruuti-toimintaan.

Kaikilla tapahtumapaikoilla oli kaupungin kehitykseen liittyvää sisältöä. Kaupunkiympäristön toimialan pisteillä asukkaat pääsivät tutustumaan kaupungin muutokseen ja kes-

kustelemaan asiantuntijoiden kanssa oman asuinalueensa kehityksestä. Torien miniseminaareissa puolestaan käsiteltiin alueisiin linkittyviä ajankohtaisia kaupunkikehityksen aiheita ja puheenvuoroja tapahtumissa pitivät pormestari Jan Vapaavuori sekä apulaispormestarit Anni Sinnemäki ja Pia Pakarinen. He olivat myös asukkaiden tavattavissa.

Torit olivat osa virallista Suomi100-ohjelmaa. Tapahtumia oli markkinoitu sekä niiden alueilla että laajemmin eri puolille kaupunkia levittyneellä ulkomainoskampanjalla. Kaikkien Lähiöfest2017-tapahtumien kävijöitä kannustettiin kiertämään eri lähiöissä ja jakamaan kuvia Instagramissa osana "#hoodshelsinki"-kisaa.

Kaupunkiympäristön toimialan viestintä raportoi Lähiöfest-tapahtumasta omassa toimintakatsauksessaan. Egnahem media Oy toimittaa loppuraportin medianäkyvyydestä.

Aluekohtainen toiminta

Lähiöprojekti keskittyi kaudella 2016–2017 aluekohtaiseen toimintaan. Vuonna 2017 jatkettiin Meri-Rastilan, Jakomäen ja Malmin alueellisia kehittämistoimia sekä keskityttiin läntisen alueen kehittämistoimenpiteiden koordinointiin, erityisesti Malminkartano uudistuu-hankkeeseen. Kannelmäessä ja Pohjois-Haagassa kehitettiin asemanseutuja ja asukasysteistyötä.

Täydennyskaavoituksen edistäminen

Vuonna 2017 keskityttiin täydennysrakentamisosprosessin käyttäjälähtöiseen kehittämiseen erityisesti Meri-Rastilan, Malminkartanon ja Malmin alueilla. Täydennyskaavoitusta edistettiin myös kaupunkisuunnitteluviraston henkilöresursointia tukemalla.

Toiminta: Malminkartano uudistuu: täydennyskaavoituksen tukeminen

Mittarit: Kaavatyöt etenevät

Kaavahankkeista edistyivät Puustellintie 1 ja AEL. Muut hankkeet käynnistyvät myöhemmin.

Malminkartano uudistumista edistivät myös Malminkartanonhuipun ideasuunnitelman laatiminen, Malminkartanon aseman katutaidemaalaus-hanke, asukkaiden yhteisöllinen Malminkartanonhuipun portaiden maalaimishanke ja kaupunkiviljely aukioilla.

Toiminta: Täydennysrakentamisosprosessin kehittämiseen osallistuminen

Mittarit: Viestinnän toimenpiteet toteutettu: nettisivusto luotu sekä palvelumuotoilu avulla asiointimalli.

Lähiöprojekti teetti selvityksen täydennysrakentamisosprosessin selkeyttämiseksi viime vuonna. Valmistuneessa raportissa oli suosituksia prosessin kuvaamisesta ja selkeyttämisestä, asiakaspalvelusta, täydennysrakentamiskäsitteiden avaamisesta ja viestinnästä.

Jatkotyönä kaupunginkanslia tilasi täydennysrakentamisen nettisivujen kehittämisen. Siitä saatiin lisää ymmärrystä asunto-osakeyhtiöiden täydennysrakentamishankkeiden kipukohdista sekä määrittely siitä, millaiset nettisivut palvelisivat asuntoyhtiöitä ymmärrettävällä tavalla. Suurin osa määrittelyistä sisällöistä on nyt toteutettu uudistetuille nettisivuille. Viestinnän kehittämisessä yksi osa oli täydennysrakentamistreffit-tilaisuus, joka tavoitti mm. yli 70 taloyhtiötä, rakennuttajia, rakennuttajakonsultteja, isännöitsijöitä, suunnittelijoita ja muita kiinnostuneita. Keväällä valmistuneessa diplomityössä selkeytettiin termistöä ja työtä hyödynnettiin uudistetuilla nettisivuilla.

Hanke: Myllypuron 1960-luvun asuntokannan hintakehitys 2003–2016

Mittarit: Raportti valmistunut

Tarkastelun kohteena oli Myllypuron 1960-luvun asuntokannan keskineliöhintojen nousu suhteessa Myllypuron muuhun rakennuskantaan, sekä suhteessa muiden metsälähiöiden 1960-luvun asuntokannan keskineliöhintoihin.

Julkisen ympäristön parantaminen

Olemassa olevien julkisten ulkotilojen parantamisen kohdealueina olivat asemien ja ostareiden sekä sisäänuloalueiden ja alikulkujen ympäristöt sekä kaupunginosapuistot.

Julkisten ulkotilojen parantaminen kytkettiin osaksi täydennysrakentamishankkeita.

Hanke: Malminkartano uudistuu: Malminkartanonhuipun ideasuunnitelma
Mittarit: Suunnittelutyö valmis

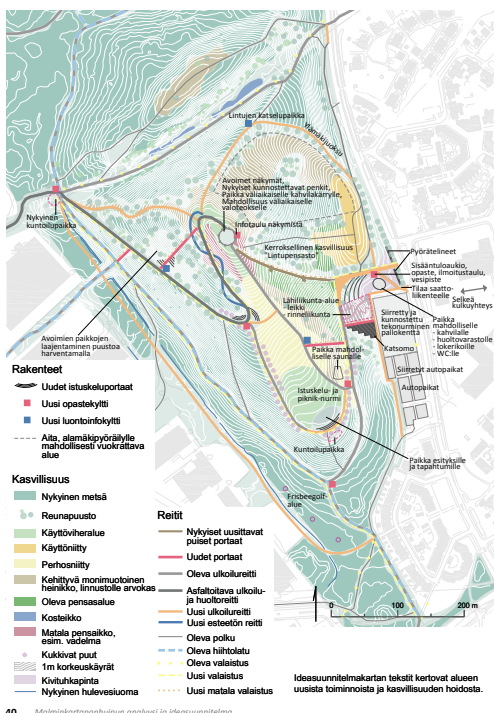
Malminkartanonhuipun analyysi ja ideasuunnitelma oli ensimmäinen osa Malminkartanon uudistushanketta. Huipun kehittämisen tavoitteena oli kohottaa virkistysaluseen laadukkuutta ja monipuolisuutta, vahvistaa alueellista imagoa, turvallisuutta ja asukkaiden aktiivista liikkumista.

Ideasuunnitelman suunnittelualueena oli Malminkartanonhuippu eli täyttömäki ja siihen oleellisesti liittyvät reuna-alueet, noin 50 hehtaaria. Uusina toimintoina alueelle suunniteltiin muun muassa rinneliikunta-alueita. Lisäksi esitettiin nykyisten, porrastetun alueen hyvin suosittujen portaiden leventämistä ja valaisemista sekä uusien ruuhkaa vähentävien ja alueen reittejä monipuolistavien lyhyempien portaiden rakentamista mäen molemmille puolille. Alamäkipyöräily huomiointiin siten, että suunnitelmassa esitettiin alue, joka voidaan aidata ja vuokrata alamäkipyöräilijöiden käyttöön. Ideasuunnitelmassa oli myös kevyempiä toimenpiteitä, kuten kasvillisuuden hoitoa, alueelta avautuvien näkymien turvaamista sekä alueen luonnon monipuolistamista. Hankkeen toteutussuunnittelu käynnistyi loppuvuodesta Lähiörahaston rahoituksella.

Lisätietoja:
<https://kartta.hel.fi>

Toiminta: Lähiörahaston käytön tukeminen
Mittarit: Lausunnot valmiit 2/2017

Lähiöprojekti osallistui lähiörahastohankkeiden valmisteluun. Vuodelle 2017 budjetoidusta 5 M€:sta myönnettiin rahoitusta 23 hankkeelle, suunnitteluun tai toteutukseen. Kaupunginhallitus päätti 13.11.2017 osallisuusmallin toimeenpanosta vuosille 2018–2021. Päätöksen mukaisesti Lähiörahasto muutetaan osallisuusrahastoksi vuoden 2018 aikana.

40 Malminkartanonhuipun analyysi ja ideasuunnitelma

Malminkartanonhuipun ideasuunnitelma

Rahoituksen saaneiden hankkeiden jatkorahoitus osallisuusrahastosta selviää vuoden 2018 aikana. Lähiöprojektin toimintarahalla maksetuista ideasuunnitelmista suunnittelussa tai toteutuksessa ovat edelleen Ala-Malmitorin ja Pekanraitin, Kontulan Kostinkallion, Siltalanpuiston, Punakivenpuiston, Longinojanpuiston ja Ala-Malmin likkunta- ja Maminkartanonhuipun kunnostukset. Lisäksi Ylä-Malmin torin alueen ideasuunnitelman jatkosuunnitteluun oli tarkoitus hakea rahoitus Lähiörahastosta. Hankkeiden kehittämisen periaatteena on ollut alueellinen vaikuttavuus ja kaupungin eri toimijoiden välinen vuorovaikutus.

Toiminta: Valotaiteen kehittäminen – LUCI
Mittarit: Yhteistyöryhmiin osallistuminen

Valotaidetta toteutettiin Meri-Rastilaan osana KulttuuriX-festivaalia. Helsingin kaupunki on osallistunut kansainvälisen valaistustyöryhmän LUCI:n toimintaan. LUCI edistää valotaiteen ja erikoisvalaistuksen tuomista osaksi olemassa olevia kaupunginosia.

Ylä-Malmin torin ideasuunnitelma,
kuva Olga Juutistenaho

Hanke: Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin ideasuunnittelu

Mittarit: Suunnitelma valmis

Kesällä 2017 Lähiöprojektissa laadittiin Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin ideasuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena oli löytää ideoita Ylä-Malmin yleisilmeen kohottamiseen sekä kehittää alueen julkisten tilojen toimivuutta ja viihtyisyyttä. Suunnitelmissa pyrittiin huomioimaan Malmin paikallinen identiteetti ja omaleimaisuus sekä alkupe-
räisten suunnitelmien henki ja tavoitteet. Ideasuunnitelmasta vastasi Lähiöprojektissa arkkitehtiharjoittelija Olga Juutistenaho.

Ideasuunnitelmassa Ylä-Malmin torille esitettiin useita parannustoimenpiteitä. Toritoiminta sijoitettiin nykyisen pyöräpysäköinnin paikalle torin päätyyn, ja torin vesiaihe ehdotettiin uusittavaksi helpommin huollettavaan ja ympärivuotisesti esteettisempään asuun. Torin päätyyn ideoitiin uutta puuriviä sekä istutuksia.

Kaupparaitin keskeiseksi kehitystä vaativiksi kohdiksi tunnistettiin alikulut sekä raitin pienet aukiotilat. Aukioille lisättiin puustoa tilaa ohjaamaan sekä penkkejä oleskelua varten. Raitille ominaista kiveysaihetta korostettiin koko raitin varrella. Alikulkutunneliin esitettiin uusittua valaistusta sekä katutaidetta viihtyisyyden ja turvallisuudentunteen lisäämiseksi

Korjausrakentamisen edistäminen

Pääosin 1950 – 1970-luvuilla ja myös 1980-luvulla rakentuneilla esikaupunkialueilla ovat olemassa olevan rakennuskannan korjaustarpeet keskeinen haaste. Korjausrakentamiseen liittyvät selvitykset, toimintamallit ja aktiivinen keskustelu olivat kauden painopisteitä. Korjaustapaohjeista on kerrottu enemmän edellä.

Lajikokeilussa kuplafutis, kuva Jenni Harainen

Syrjäytymisen ennaltaehkäisy

Lähiöprojekti jatkoi toimintaansa syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi. Lähiöprojekti tuki alueellista osallistumista ja vuorovaikutusta sekä harrastus- ja toimintamahdollisuuksia edistävää toimintaa Helsingin esikaupunkialueilla. Keskeisinä välineinä olivat erilaiset teema- ja aluekohtaiset pilotit.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

Lasten ja nuorten huono-osaisuuden ehkäiseminen perustuu varhaiseen puuttumisen malleihin. Päävastuu hankkeen toteutuksesta oli toimialoilla, Lähiöprojektilta tuli toimintarahoitus.

Hanke: Läntisen alueen nuorten liikuntahanke

Mittarit: Toimintamalli integroitu

Nuorten liikuntahanke toimi Malminkartanon, Kannelmäen, Pohjois-Haagan ja Pitäjänmäen alueilla, joilla ei ole kysyntää vastaavasti sisäliikuntapaikkoja. Liikuntahanke etsi uusia ratkaisuja, jotka lisäsivät nuorten omaehtoisuutta liikkumista lähialueillaan. Se tarjosi myös ohjattuja liikuntatunteja ja siten tutustutti nuoria uusiin liikuntapaikkoihin. Hankkeessa käytettiin hyväksi FunAction -toiminnassa ja Operaatio Pulssissa saatuja hyviä malleja. Kahden toimintavuoden aikana toiminta otti paikkansa alueen nuorten vapaa-ajan vieton muotona.

Lähiöpuutarhan toimintaa Jakomäessä, kuva Kimmo Brandt

Aluelähtöiset toimintamallit hyvään kaupunkielämään

Lähiöpuutarha-hanke jalkautti kaudella 2012–2015 rahoitetun Monen polven kasvu-tila -hankkeen käytäntöjä ja toimintamallia useassa lähiössä.

Hanke: Lähiöpuutarha Jakomäessä, Kontulassa, Meri-Rastilassa, Roihuvuoressa ja Maunulassa

Mittarit: Toiminta aktiivista ja painottuu Lähiöprojektin kohdealueilla

Lähiöpuutarha-hanke yhdisti kaikenikäisiä asukkaita yhdessä viljelemään kasveja ja hoitamaan niitä viiden eri lähiön keskeisillä alueilla, toreilla ja aukioilla, Kumpulan kasvitarhan kasvein. Tavoitteena oli niin alueiden viihtyisyyden lisääminen ja asukkaiden yhdessä tekeminen sekä nuorten työllistäminen kesätöihin. Hankkeen myötä lähiöihin syntyi tai niissä kunnostettiin erilaisia pienimuotoi-

sia puutarhoja ja viljelypalstoja. Puutarhojen koko vaihteli yhdestä viljelylaatikosta useaan aarin peltoihin. Kaikille alueille muotoutui erilaista viljelytoimintaa.

Palautteet olivat hyvin myönteisiä. Viljelytoiminnan todettiin lisänneen ympäristön viihtyisyyttä, yhteisöllisyyttä sekä toimijoiden yhteistyötä. Hanke työllisti palkkatuen kautta myös puutarhurin ja puusepän. Menetelmänä puutarhatoiminta soveltuu monenlaiseen kasvatukselliseen ja sosiaaliseen työhön ja on väline, joka yhdistää helposti eri-ikäisiä ihmisiä sekä toimijoita. Lähiöpuutarha-hanke kärsi Lähiöprojektin kaksivuotisesta jaksosta, joka oli hankkeelle liian lyhyt. Toimintaa ei ehditty tässä ajassa kehittämään eikä juurruttamaan rakenteisiin, alueille eikä organisaatioihin.

Lähie fest

nissä tapahtuu tavoina onsa
Helsingin kaupunki aia Lähöföf-vi-
kontoppuna neljäs tapahtumatorja yhteiskil-
kohtaispalkioiksi. Tapahtumatorilla
muun muassa syödään ja taitellään yhdessä. Lautaantia kokoonnuutaan Mämlille ja Vuosaareen. sunnuntai Herttoniemen-
rantaan ja Pohjois-Haagaan. Tekemistä ja
lokaamista osana Lähöföfistä on myös Kan-
nelmässä, Kotulassa, Lauttasaarassa.
Sittämässä, Jämskessä ja Kalasatama-
sa. Kiertämään läntevät voit osallistua
kisaan merkitsemällä tapahtumakuvia
Instagramissa #hooohelsinginki.

Helsinkiäistä yli puolet asuu lähiössä. Heidän kotikulttuurilleen kannattaa houkuttella mukaan myös Helsingissä vierailevat. Lähiöprojektin pääilikkö **Henna Helander** Helsingin kaupungista kertoo maailmalla meillemme rantautuvasta trendistä, jossa etenkin nuoret matkailijat etsivät alitout. He jättävät varsinaiset nähtävyydet väli suuntaavast lähiöihin tutustumana paikallisten ihmisten elämään.

Miksi vaikkapa Kalliossa tai Kruununhaassa asuvan kannattaisi lähteä juuri nyt keskustasta ksuemmas?

Pelso kehottaa tutustumaan viikonloppun runsaaseen ohjelmaan, sillä siinä on lukuisia syitä. Asiachjelman lisäksi toreilla pääsee vaikka tanssimaan, skeittaamaan pelamaan tai tekemään kirppariltojia. Ja tietysti syvässä yhdessä.

Lähiöfestin tapahtumatoreilla kate-
taan yhteinen pöytä,
jonka linat koristeltiin
työpajassa kaupunki-
suunnittelun kohtaus-
paikassa Laiturilla
kesällä.

Henna Helander (vas.) ja Jenni Peisa Hel-
singin kaupungilta kertovat, että viikonlopun
tapahtumatoreilla on jännittävää koettavaa.
Mukana on myös paikallisia toimijoita.

Koko viikonlopun ohjelma verkossa tarkem-
pine tapahtumapaikkoineen ja -aikoineen
osoitteessa lahiofestivaali.fi sekä Faceboo-
kissa. Tässä muutama poiminta:

Vuosaari la 30.9. klo 10-14 Vuotalolla ja Vuosaaren lukiolla (Vuosaarentie 7). Pe

lataan yhdessä Vuotaliolla winedo -aluetta ja kehitetään aluetta. Ei haittaa, vaikkei peli olisi tuttu - opastaja on paikalla. Ilmainen hennattuluontipaja. Testaa, kokoa tai huolla longboard-lautoja. Miniseminaarien teemat "Meri lähemmäs lähiössä" - Miten saat enemmän irti merestä? - sel "Korkea rakentaminen tulee, kuka sitä toteuttaa".

Malmi la 30.9. klo 14-18 Malmitalolla (Ala-Malmin tori 1) ja Ala-Malmin puistos-
sa. Malmitalolla tanssitaan ja lauletaan.
Pelikeilaila Pumilla on oma konsertti, ja
illemmaila on vuorossa puistoloppu.
Tapahtumatorilla Stadin juhlakorkeste-
riä soittaa ja stadionilla sytytään. Mini-
seminaarissa "Lähiöstä keskustaksi -

Pohjois-Haaga su 1.10. klo 10-14
Pohjois-Haagan yhteiskoululla (Pietari Hannikaisen tie 6). Fillariteatterin Makkaripäruetti 10.15 ja 13.30. Leikkilinen esitys lapsille ja aikuisille. Tai lähde taiteilemaan kassalokkei kassalokkeiden kanssa. Kokeile erilaisia

soittimia Pohjois-Helsingin bändikoulussa. Miniseminaarissa "Parkkipaikalla rahoitettu putkiremontti - Täydennysrakentamisen mahdollisuudet".

Herttoniemenranta su 130, klo 14–18
Herttoniemenrannan ala-asteella ja liikuntahallissa (Petter Wetterintie 5). Farmers Market -pöydillä lähiruokaa, käsityöitä ja kirpparitavaroita. Tuusua matonkuteista ja luonnonmateriaalisista tulusiä. Lapseille muun muassa Muumi-muskari. Miniseminaareissa "Täältä tulee ensimmäinen kaukuspunkibulevardi" ja "Onko yrittäjyydellä tulevaisuutta?" - Kivijalkakaupat, isot firmat ja lähimarkkinat.

Jakomässä Lähiofestin aikaan myös oma 50-vuotiskaupunginosajuhla 30.9. klo 10-19. Päivän aikana muun muassa HAMin Vieno Motors -tapahtuma. Torilla korttelitanssit 17-19, solistina Hanna R. Leinonen.

Koko viikonlopun tapahtumia ja #hoodshel-
tinkiä kisa- ja ideoinut ja koordinoitunut Lähö-
fest2017-kokonaisuudesta vastaava tuotantoyh-
tö Egnahem media Oy.

Tapahtumia ovat voineet ja voivat ilmoittaa
yhteiselle ohjelmakartalle myös yhdistykset, yr-
tykset ja kaupunkilaiset lähöfest2017.fi-sivust-
olta.

17 – Helsingin kaupunki

Lähiöprojektin internetsivuilla julkaistiin ajankohtaisia uutisia Lähiöprojektiin linkityen. Tiedotteita lähetettiin Lähiöprojektin hankkeista, kuten Malminkartanonhuipun ideasuunnitelmasta. Someviestinnässä, lähinnä Facebookissa, jaettiin uutisia ja tapahtumatietoja. Instagramissa julkaistiin kolmisenkymmentä kuvaa ajankohtaisista tapahtumista sekä vanhoja valokuvia Helsingin lähiöistä. Lähiöfest2017 -festivaalin toteuttaminen monipuolisena yhteistyönä oli kauden näyttävän hanke.

Helsingin Uutisista ja Metro-lehdestä ostettiin palstatilaa, joissa saatiin näkyvyyttä Lähiöprojektille. Helsingin Uutisten 13. toukokuuta ilmestyneessä numerossa valotettiin tulevaa ennätysellisen vilkasta katuaidetä. Metro-lehden 29. syyskuuta ilmestyneessä painoksessa nostettiin esiin Lähiöfestin neljää tapahtumatoria sekä samaan aikaan vietettyä Jakomäen 50-vuotis-kaupunginosaajuhlaa.

Elinkeino toiminnan edistäminen

Lähiöprojekti tuki esikaupunkien elinkeino-toiminnan edellytyksiä kaupungin strategian mukaisesti, keskeisenä alueena Helsingin itäiset kaupunginosat. Painopistealueina olivat Herttoniemen yritysalue, Myllypuro, Meri-Rastila ja Malminkartano. Yhteistyötä jatkettiin kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa.

Hanke: Meri-Rastilan kaupunki uudistus: maahanmuuttajien yrittäjyyden edistäminen

Mittarit: Suunnittelutyö valmis

Kenno Oy teki etnografisen tutkimuksen ”Itiksestä itään – yrittämisen edellytykset Meri-Rastilassa”. Tutkimuksesta saatua tietoa hyödynnettiin kaavatyössä.

Hanke: Herttoniemen yritysalueen kehittäminen ja neuvottelukunta – Hyry

Mittarit: Yhteistyötapaamiset ja suunnittelu-työ valmis

Herttoniemen yritysalueen neuvottelukunnan ja kaupungin edustajien yhteistyötapaamiset jatkuivat. Yritysalueen elinkeinokehittämisen toimenpideohjelman tekemisestä yhteistyössä sovittiin alustavasti. Yritysalueen kehittämisyhdistys on toiminut tärkeänä yhteistyökumppanina kaupungin toimijoiden suuntaan.

Toiminta: Metropolian ammattikorkeakoulun Myllypuron kampus / yritys yhteistyön tukeminen

Mittarit: Työryhmiin osallistuminen

Helsingin kaupunki teki tiivistä yhteistyötä Metropolian ammattikorkeakoulun kanssa. Viestinnällistä yhteistyötä tehtiin yhdessä Metropolian viestinnän sekä rakennuttajien kanssa. Rakentamisvaiheen aikana pidettiin avoin yleisötilaisuus peruskiven muurauksen yhteydessä, jotta alueen asukkaat alkaisivat tuntea uudisrakennuksen omakseen. Tavoitteena oli, että myllypurolaiset saisivat lähitulevaisuudessa nauttia matalan kynnyksen uudisrakennuksesta ja siellä toimivien yritysten palveluista.

Asukastoiminnan vahvistaminen kohdealueilla

Asukastoiminnan tukemiseen keskityttiin erityisesti aluekohtaisissa hankkeissa asukasverkostojen aktivoimiseksi

Hanke: Kotikaupunkipolut

Mittarit: Uusien polkujen laatiminen

Vuonna 2017 toteutui kaksi monipuolista kotikaupunkipolkua. Malmille tehtiin kotikaupunkipolku yhteistyössä Norr om Stan -yhdistyksen kanssa ja Siltamäessä yhteishankkeena kaupunginkanslian aluerakentamisyksikön ja Siltämäki-Suutarila-seuran kanssa. Kaiken kaikkiaan on Helsinkiin valmistunut viitisentoista polkua. Polkujen tavoitteena on vahvistaa paikallisedentiteettiä.

<http://www.kotikaupunkipolut.fi/>

Malminkartanonhuipun portaat, kuva Helena Roschier

Toiminta: Asukastoiminnan hankkeet sosiaali- ja terveystoimen kanssa

Mittarit: Kampanjat toteutettu

Lähiöprojektin toimintarahoituksella sosiaali- ja terveystoimen yhdyskuntatyöntekijät toteuttivat Lähiöprojektin kohdealueilla osallisuutta ja vaikuttamista edistäviä asukasyhteistyöhankkeita sekä tapahtumia. Tavoitteena oli lisätä yhteisöllisyyttä sekä eri kulttuuritaustoista tulevien asukkaiden kohtaamisia. Elävä Malmi, Malmin joulukalenteri, Jakomäen 50-vuotisjuhla, Malminkartanon aukiotahtumat, Elojuhlat sekä Monikulttuurinen länsi-tapahtuma, Meri-Rastilan kyläjuhlat ja Joulukuu- tapahtumat toteutettiin yhteistyössä alueiden verkostojen toimijoiden kanssa.

Lähiöprojektin toimintaraha

Lähiöprojektilla oli vuonna 2017 käytettävissään toimintarahaa yhteensä 560 000 euroa, josta vuodelta 2016 siirtyviä oli 87 000 euroa. Budjetin mukainen määräraha oli 473 000 euroa. Lisäksi Lähiöprojektiin organisoitiin kaupunkiympäristön toimialan erillisrahoitus Lähiöfest-tapahtuman tuotantokustannuksiin 100 000 euroa. Lähiöprojektin toimintarahan käyttö oli noin 490 000 euroa. Summa sisältää myös Lähiöfest-tapahtuman kustannuksia.

Loppu

Helsinki

"Meri-Rastilamme" placemaking-hanke, kuva Henna Helander